

НОВА
УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА

Ірина Жаркова
Лариса Мечник

Я досліджую світ

Робочий зошит

Частина 1

Схвалено для використання
у загальноосвітніх навчальних закладах

До підручника Т. Гільберг та ін.
за програмою О. Савченко

Видавництво

«Підручники
і посібники»

Ірина Жаркова, Лариса Мечник

ХДК [2017.016] (07.23)
ЖЗЖ

ЛЮБИ ДРУЗИИ

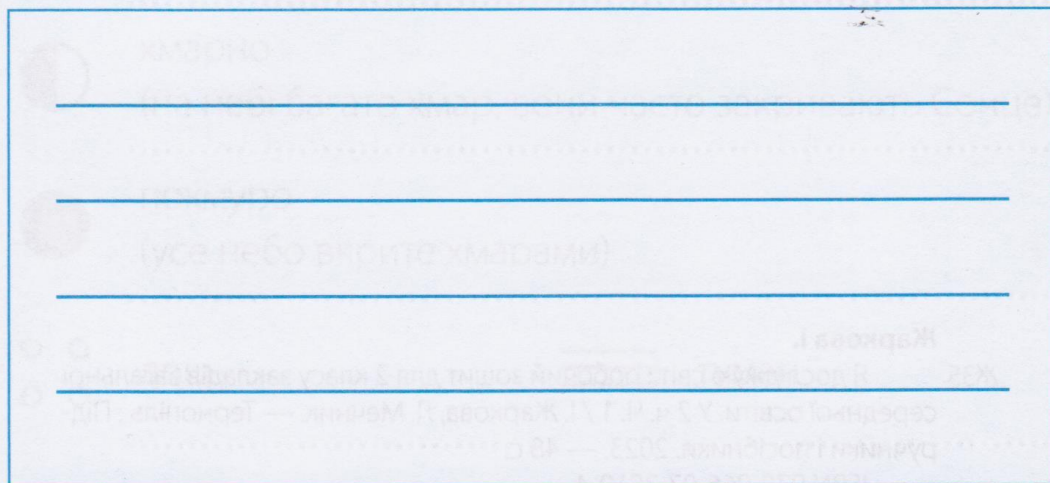
Я досліджую світ

Робочий зошит для 2 класу
закладів загальної середньої освіти

У двох частинах

Частина 1

До підручника Т. Гільберг та ін.

Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з педагогіки та методики початкового навчання
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України

TM

Тернопіль

Видавництво «Підручники і посібники»

2023

УДК [501:37.016](075.2)
Ж35

Редактор *Надія Вітушинська*
Літературний редактор *Любов Левчук*
Художник *Володимир Поворозник*
Дизайнер обкладинки *Світлана Бедна*

Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах
комісією з педагогіки та методики початкового навчання
Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України
(Лист ІМЗО від 25.10.2019 №22.1/12-Г-1013)

Жаркова І.

Ж35 Я досліджую світ : робочий зошит для 2 класу закладів загальної середньої освіти. У 2 ч. Ч. 1 / І. Жаркова, Л. Мечник. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2023. — 48 с.

ISBN 978-966-07-3519-4

ISBN 978-966-07-3520-0 (Ч. 1)

Робочий зошит із друкованою основою укладено відповідно до Типової освітньої програми колективу авторів під керівництвом О. Савченко й підручника Т. Гільберг та ін. «Я досліджую світ. 2 клас. Частина 1». Зошит містить завдання для формування предметних компетентностей, на відтворення та закріплення знань, творчі завдання і практичні роботи.

Для учнів 2 класу закладів загальної середньої освіти, учителів початкової школи, батьків.

УДК [501:37.016](075.2)

ISBN 978-966-07-3519-4
ISBN 978-966-07-3520-0 (Ч. 1)

© Жаркова І., Мечник Л., 2019

ЛЮБІ ДРУЗІ!

Протягом року ви виконуватимете різноманітні цікаві завдання, спостерігатимете за природою.

За результатами спостережень заповнюватимете календар природи, використовуючи умовні знаки.

КАЛЕНДАР ПРИРОДИ

Умовні знаки:

ясно

(світить Сонце, небо безхмарне, чисте)

хмарно

(на небі багато хмар, вони часто закривають Сонце)

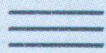

похмуро

(усе небо вкрите хмарами)

дощ

туман

роса

вітер

сніг

іній

Температуру повітря визначаєте завжди в той самий час.

ОСІНЬ

Дата	Вересень	Жовтень
1	☐	☐
2	☐	☐
3	☐	☐
4	☐	☐
5	☐	☐
6	☐	☐
7	☐	☐
8	☐	☐
9	☐	☐
10	☐	☐
11	☐	☐
12	☐	☐
13	☐	☐
14	☐	☐
15	☐	☐
16	☐	☐
17	☐	☐
18	☐	☐
19	☐	☐
20	☐	☐
21	☐	☐
22	☐	☐
23	☐	☐
24	☐	☐
25	☐	☐
26	☐	☐
27	☐	☐
28	☐	☐
29	☐	☐
30	☐	☐
31	☐	☐

ОСІНЬ

ЗИМА

Дата	Листопад	Грудень
1	☐	☐
2	☐	☐
3	☐	☐
4	☐	☐
5	☐	☐
6	☐	☐
7	☐	☐
8	☐	☐
9	☐	☐
10	☐	☐
11	☐	☐
12	☐	☐
13	☐	☐
14	☐	☐
15	☐	☐
16	☐	☐
17	☐	☐
18	☐	☐
19	☐	☐
20	☐	☐
21	☐	☐
22	☐	☐
23	☐	☐
24	☐	☐
25	☐	☐
26	☐	☐
27	☐	☐
28	☐	☐
29	☐	☐
30	☐	☐
31	☐	☐

МИ — ДРУГОКЛАСНИКИ І ДРУГОКЛАСНИЦІ. ЯК ПОВОДИТИСЯ В КОЛЕКТИВІ

1. Познач «+», як потрібно поводитися в школі.

1. Коли пролунав дзвінок на урок, потрібно:

- чекати на вчителя / вчительку в коридорі й разом з ним / нею заходити в клас;
- сидіти за своєю партою в класі;
- готувати речі, необхідні для уроку.

2. Коли забув / забула взяти спортивну форму, слід:

- повідомити про це вчителя / вчительку перед уроком;
- не йти на урок фізкультури;
- повідомити вчителя / вчительку, попросити вибачення і пообіцяти надалі не забувати форму.

3. Коли запізнився / запізнилася на урок, потрібно:

- тихо зайти в клас і сісти на своє місце;
- чекати в коридорі, доки не закінчиться урок;
- зайти, попросити вибачення і дозволу сісти на своє місце.

4. Коли щось незрозуміло на уроці, потрібно:

- піднести руку та запитати в учителя / учительки;
- запитати в сусіда / сусідки по парті;
- удати, що все розумієш.

5. Коли знаєш відповідь на запитання, потрібно:

- встати з-за парти й відповісти;
- сидячи піднести руку та зачекати, доки вчитель / вчителька викличе;
- сидячи піднести руку та сказати, що ти знаєш відповідь.

2. Познач «+» правильні твердження.

Дотримує правил спілкування той, хто...

- послуговується у мовленні словами ввічливості;
- підвищує голос, кричить;
- під час зустрічі вітається першим, усміхається;
- називає себе тоді, коли запитують ім'я;
- є щирим і відвертим;
- втручається в розмову старших;
- перебиває співрозмовника;
- не вітається під час зустрічі;
- їсть або жує розмовляючи;
- уважно слухає співрозмовника;
- розмахує руками під час розмови;
- висловлюється чітко та зрозуміло;
- прощається, коли йде.

3. З'єднай лініями частини прислів'їв і прочитай їх. Поясни, чому так кажуть.

Увічливості

а слово пам'ятається.

Яка голівонька,

всі двері відчиняються.

Удар забувається,

така й розмовонька.

ЯКУ ФОРМУ МАЄ НАША ЗЕМЛЯ. ЧОМУ БУВАЄ ДЕНЬ І НІЧ

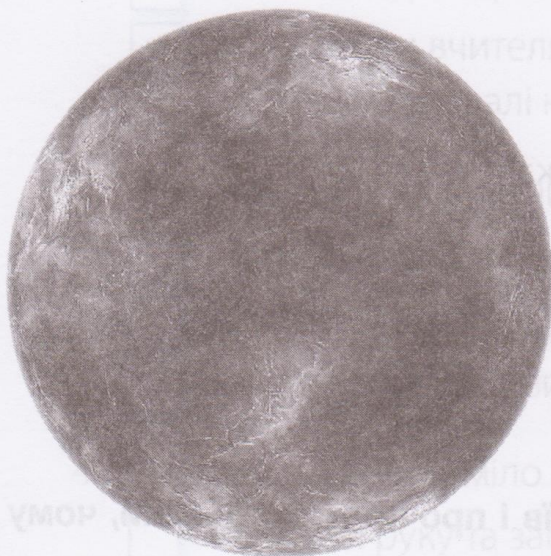
1. Допиши речення.

1. Земля — особлива планета, тому що _____

Земля має форму _____

Вісь Землі — це _____

2. Порівняй зображення небесних тіл і допиши речення.

Сонце

Земля

Місяць

Спільним для Сонця, Землі та Місяця є те, що _____

Сонце, Земля та Місяць відрізняються тим, що _____

3. Допиши речення.

Земля весь час обертається навколо _____

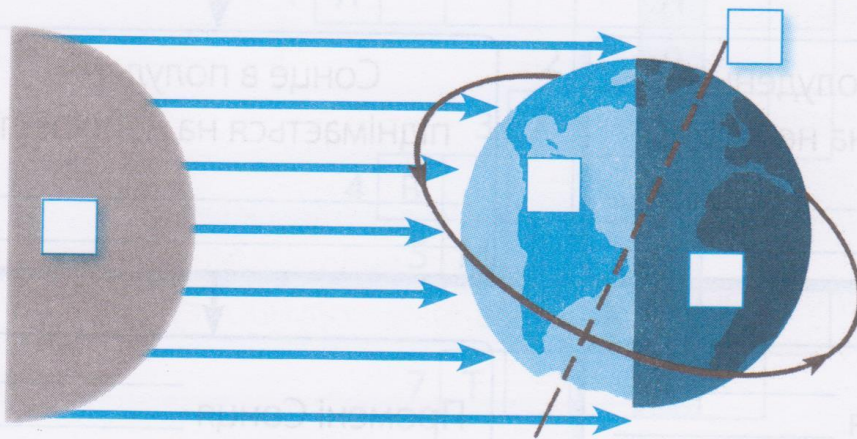
_____, яка постійно _____.

Повний оберт навколо своєї осі Земля здійснює за проміжок часу, який називають _____. Вона триває _____ години.

На оберненому до Сонця боці Землі — _____,

а на протилежному боці в цей час — _____.

4. Зроби на малюнку відповідні позначення.

1 День.

2 Ніч.

3 Вісь.

4 Сонце.

5. З'єднай лініями.

Якщо опівдні стати обличчям у бік своєї тіні, то:

попереду буде

позаду буде

ліворуч буде

праворуч буде

схід

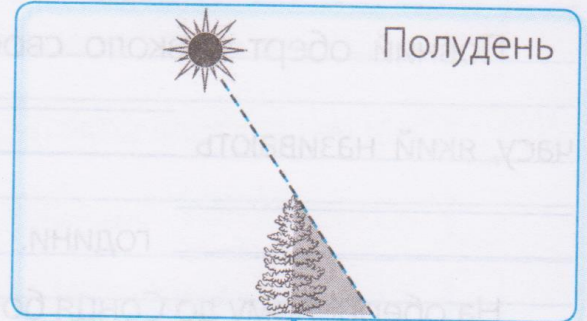
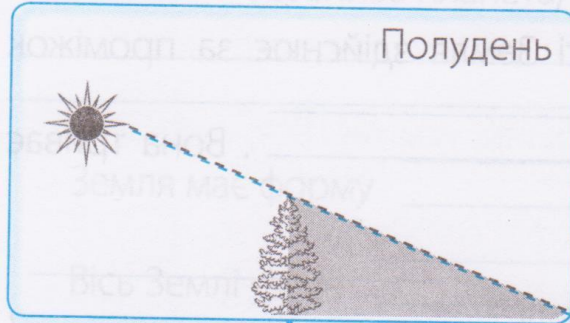
захід

південь

північ

ЧОМУ НА ЗЕМЛІ БУВАЮТЬ ПОРИ РОКУ

1. Заповни схеми, користуючись малюнками та словами для довідки.

Пора року — зима

Пора року — літо

Сонце в полудень
піднімається на небосхилі

Сонце в полудень
піднімається на небосхилі

Промені Сонця _____
_____

Промені Сонця _____
_____

Земна поверхня освітлюється
й нагрівається

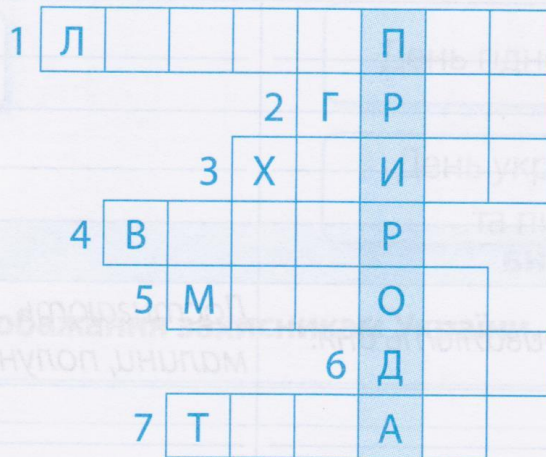
Земна поверхня освітлюється
й нагрівається

Слова для довідки: ковзають по поверхні, низько, високо, падають прямо, слабше, сильніше.

ЯВИЩА ПРИРОДИ. СКІЛЬКИ МІСЯЦІВ У РОЦІ

1. Розгадай кросворд «Природа».

1. Золоті метелики з дерева летять, крильцями своїми сумно шарудять.
2. Стукотить, гуркотить, як сто коней біжить.
3. По морю йде, а до берега дійде — зразу пропаде.
4. Крил не має, скрізь літає та ще й куряву здіймає.
5. Без рук, без фарб вікна розмальовує.
6. Коли немає — чекають, коли прийду — тікають.
7. Не дід, а сивий, не спить, а стелиться, укриває землю й океан, а зовуть його...

2. Підпиши назви явищ природи, зображених на малюнках.

3. Упиши в таблицю за зразком відомі тобі сезонні явища в неживій і живій природі.

Осінь	Зима
Жовтіє листя на деревах і кущах.	Укриваються кригою водойми.
Весна	Літо
Збільшується тривалість дня.	Достигають плоди смородини, малини, полуниці, суниці.

3. Підпиши, які права дітей зображено на малюнках.

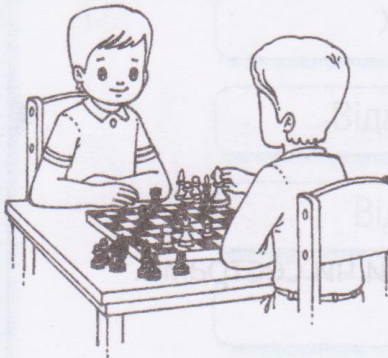

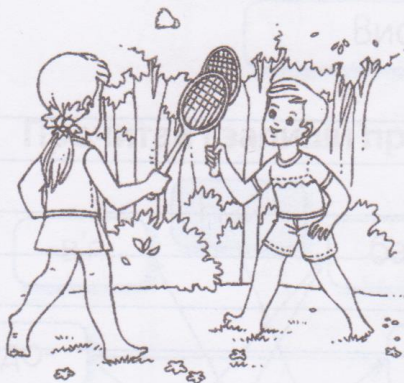

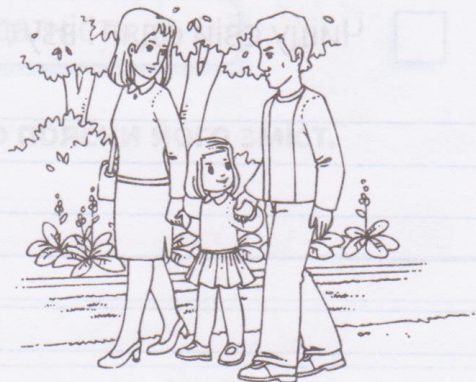

---

4. **Допиши речення.**

Зобов'язання перед іншими людьми, які потрібно виконувати, — це _____

5. **Познач «+» свої домашні обов'язки. Допиши, що ще ти робиш удома.**

- Застеляю ліжко.
- Мию посуд.
- Складаю іграшки.
- Годую домашніх тварин.
- Чищу картоплю.
- Вигуляю собаку.
- Доглядаю за молодшими братами чи сестрами.
- Викидаю сміття.
- Прибираю своє робоче місце.
- Допмагаю збирати врожай у саду чи на городі.
- Чищу свій одяг і взуття.

ЯК ЗДОБУТИ КОЗАЦЬКЕ ЗДОРОВ'Я

1. З'єднай лініями.

Ознаки, властиві здоровій людині

Кашель

Бадьорий настрій увесь день

Відсутність будь-якого болю

Нудота

Міцний сон

Хороший апетит

Відмінне самопочуття

Відсутність апетиту

Нежить

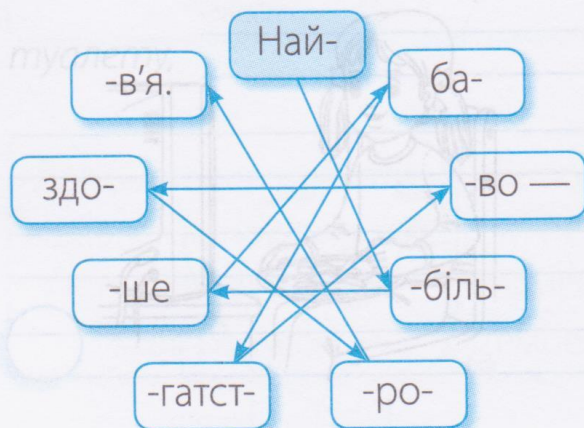
Безсоння

Висип на шкірі

Висока працездатність

Ознаки, властиві хворій людині

2. Прочитай і запиши прислів'я. Усно поясни його зміст.

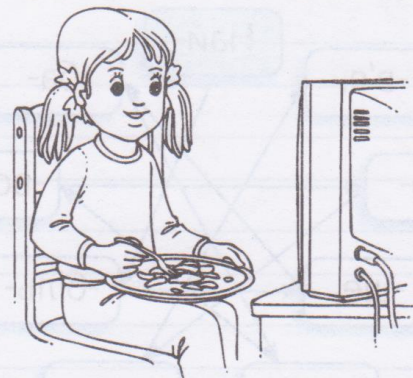
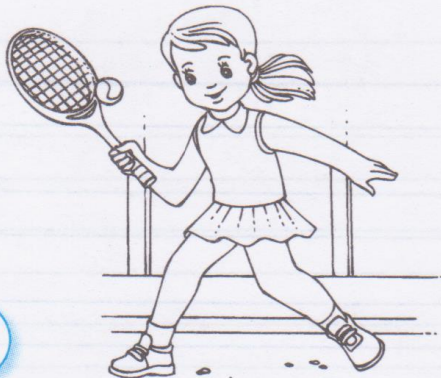

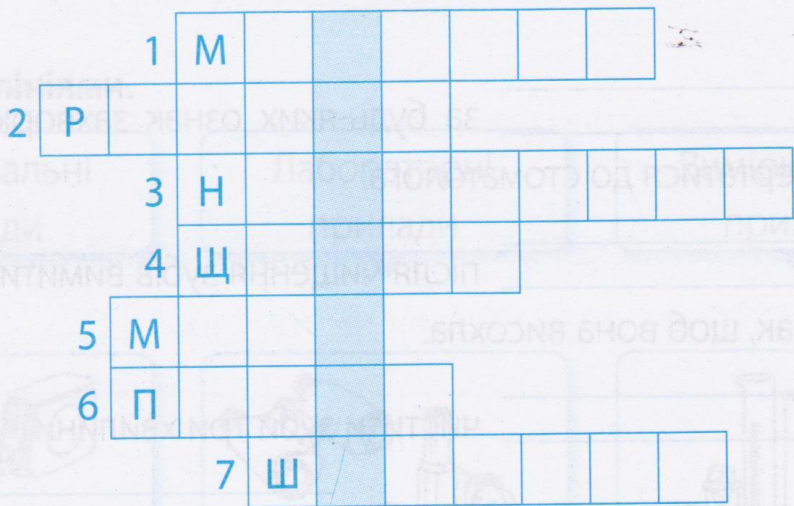

---

3. Зафарбуй кружечки в зелений колір, якщо діти на малюнках дбають про своє здоров'я, а в червоний — якщо ні. Поясни, чому ти так вважаєш.

4. Розгадай кросворд. У виділених клітинках прочитай, що є запорукою здоров'я.

5. Допиши речення.

Руки потрібно мити кілька разів на день: після відвідування туалету, _____

_____

_____

_____

_____

_____

6. Доповни правила догляду за зубами словами «не можна» або «потрібно».

_____ двічі на день (зранку та ввечері) чистити зуби, використовуючи зубну пасту.

_____ розкушувати зубами горіхи.

Для зміцнення зубів _____ вживати корисну їжу.

_____ двічі на рік відвідувати зубного лікаря — стоматолога.

_____ користуватися лише власною зубною щіткою.

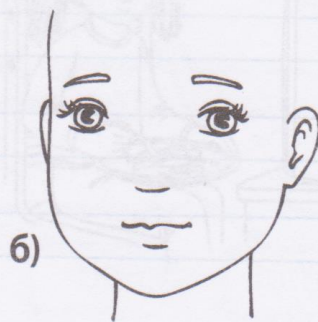
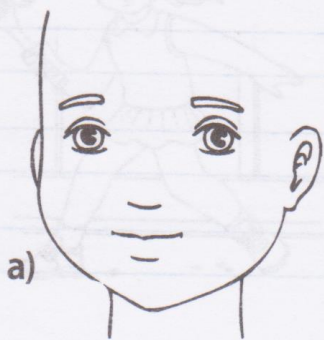
_____ за будь-яких ознак захворювання зубів негайно звертатися до стоматолога.

_____ після чищення зубів вимити щітку та поставити її так, щоб вона висохла.

_____ чистити зуби три хвилини.

Для збереження здорових зубів _____ вживати багато солодощів.

7. Намалюй зачіски для учнів: а) хлопчика; б) дівчинки.

ЩО ТАКЕ ЕКСПЕРИМЕНТ

1. Пронумеруй, у якому порядку потрібно діяти, щоб провести експеримент.

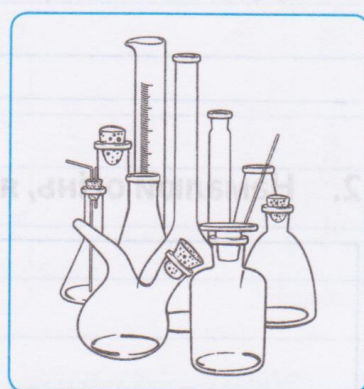
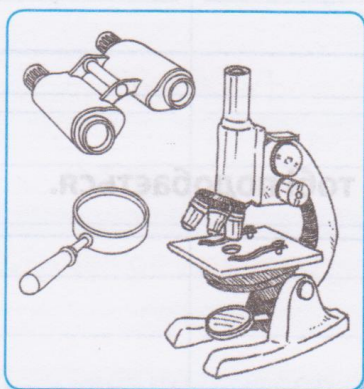
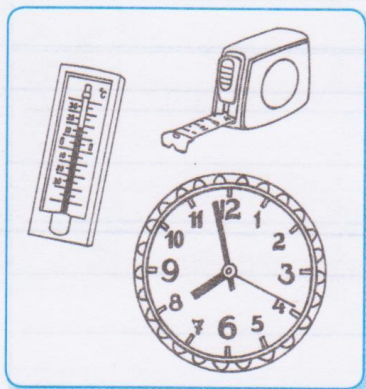
- Висунути гіпотезу.
- Провести експеримент.
- Скласти план.
- Зробити висновки.
- Визначити ресурси.
- 1 Поставити мету.
- Зафіксувати результати.

2. З'єднай лініями.

Збільшувальні
прилади

Лабораторні
прилади

Вимірювальні
прилади

Допомагають вивчати
віддалені тіла природи
і такі, що мають дуже
малі розміри

Допомагають визнача-
ти певні показники тіл
природи: розміри, час,
температуру, масу тощо

Допомагають
проводити
досліди в
лабораторіях

ЯКІ В ОСЕНІ ОЗНАКИ. ЯКІ ОСІННІ МІСЯЦІ

1. Допиши речення.

До осінніх явищ природи належать: _____

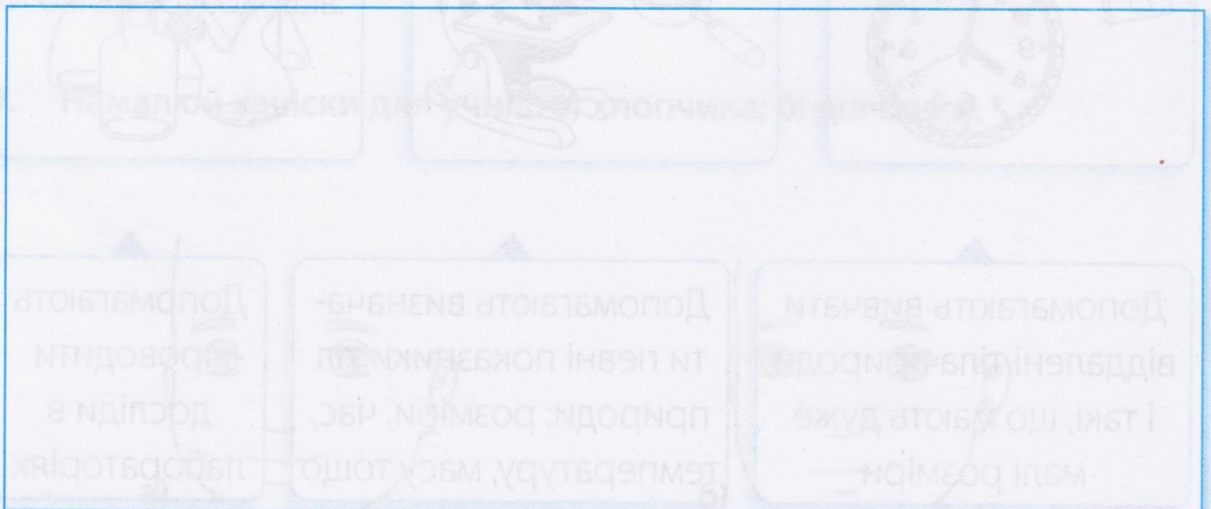
Осінні місяці — це _____

Назва першого місяця осені походить від _____

Другий місяць осені отримав таку назву, тому що _____

Останній місяць осені назвали так тому, що _____

2. Намалюй осінь, яка тобі подобається.

3. Упиши в речення пропущені слова.

Із приходом осені дні стають _____, а ночі — _____ . 23 вересня тривалість дня і ночі стає однаковою, — _____ годин, тому цей день називають днем _____ .

Восени Сонце піднімається на небосхилі _____, ніж улітку, тому _____ нагріває земну поверхню. Стає значно _____, ніж улітку.

На зміну осені поступово приходять _____.

4. Заповни таблицю.

Ознаки осені	
У неживій природі	У живій природі
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

ЧИ ЗУСТРІЧАЄТЬСЯ СВІТЛО З ТІННЮ

1. Розгадай кросворд «Світло».

1. Головне природне джерело світла на Землі.
2. Штучне джерело світла.
3. Частина простору, куди не потрапляє світло.
4. Крім світла, це дає Сонце Землі.
5. Світлопроникне тіло.
6. Виникає внаслідок необережного поводження з вогнем чи порушення правил користування електроприладами.

1	С				
2	В				
3	І				
4	Т				
5	Л				
6	О				

2. З'єднай лініями.

Вогонь — друг людини
тоді, коли...

обігривається приміщення

горить помешкання

готується їжа

горить ліс

горить свічка

печеться хліб

Вогонь — ворог людини
тоді, коли...

3. Знайди та познач «+» правильну тінь.

ЯКІ ВЛАСТИВОСТІ МАЄ ПОВІТРЯ

1. Упиши в таблицю властивості повітря.

Властивість	Повітря
Прозорість	
Колір	
Запах	
Смак	
Зміни при нагріванні	
Зміни при охолодженні	

2. Запиши відповіді на запитання.

Де міститься повітря? _____

Для чого потрібне повітря? _____

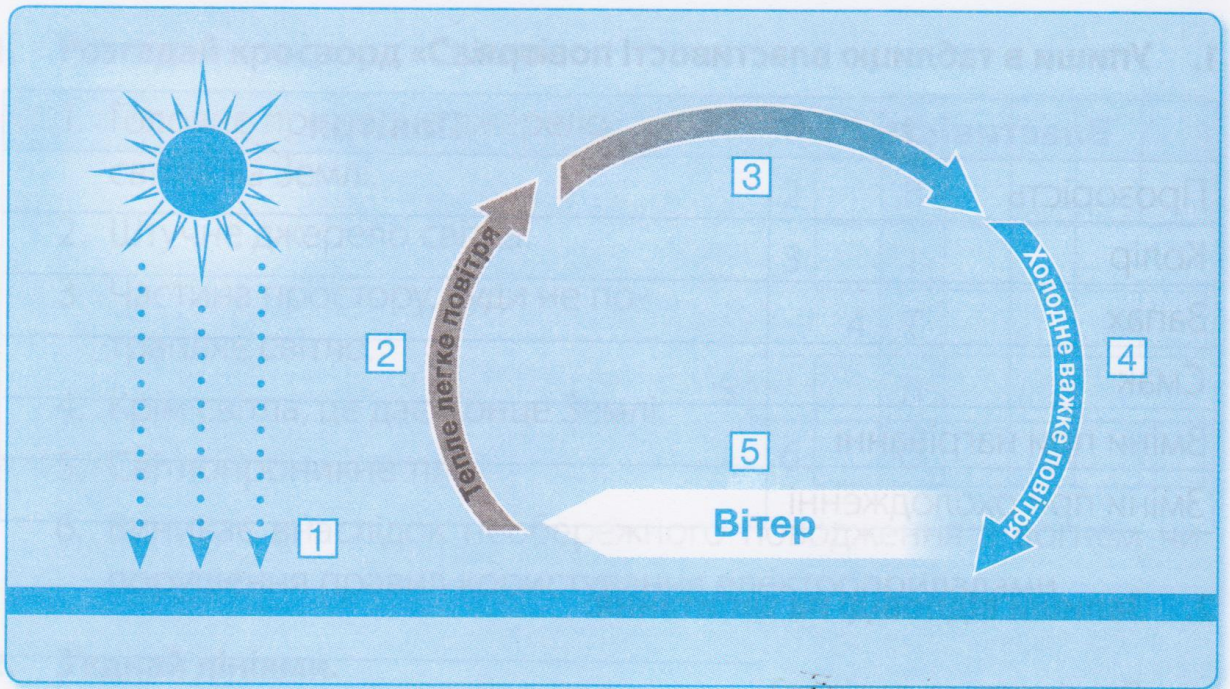
Якими речовинами забруднюється повітря? _____

Звідки потрапляють у повітря шкідливі речовини? _____

Де повітря найбільш забруднене? _____

Де можна дихати чистим повітрям? _____

3. Скориставшись схемою, опиши, як утворюється вітер.

1.

2.

3.

4.

5.

3. Заповни таблиці. Упродовж осені перевіряй народні прикмети передбачення погоди.

Народні прикмети передбачення погоди восени	
Гарна погода	Негода

Народні прикмети, які передбачають майбутню зиму	
Сувора зима	Тепла зима

ЯК ТЕРМОМЕТР ЗНАЄ, ТЕПЛО ЧИ ХОЛОДНО

1. Допиши речення.

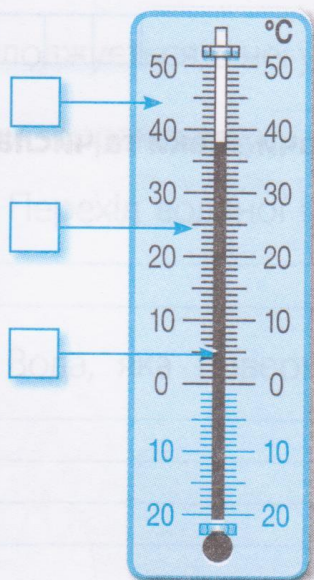
Прилад, призначений для вимірювання температури, має назву

_____

Термометрами можна вимірювати температуру _____

_____

2. Познач на малюнку відповідні частини термометра.

1 Скляна трубка, заповнена рідиною.

2 Шкала з поділками і цифрами.

3 Корпус.

3. Постав «+» чи «-» перед показами термометра.

Дуже спекотно:

30°

Дуже холодно:

30°

Холодно:

10°

Спекотно:

25°

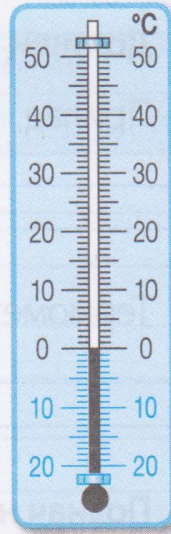
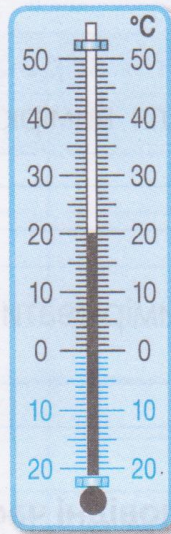
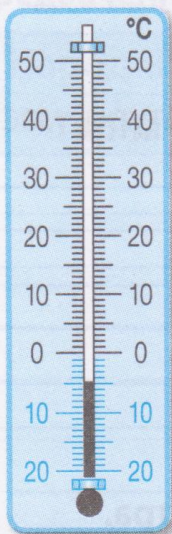
Прохолодно:

7°

Тéпло:

16°

4. Запиши покази зображених термометрів.

5. Запиши покази термометра, використовуючи знаки та числа.

Три градуси морозу.

Нуль градусів.

Десять градусів вище від нуля.

Двадцять градусів тепла.

П'ять градусів нижче від нуля.

Мінус вісім градусів.

Плюс дванадцять градусів.

6. Виконай практичну роботу.

Вимірай і запиши температуру води з крана.

Вимірай і запиши температуру повітря в класі.

ЯК МАНДРУЄ ВОДА

1. Доповни речення.

Перехід води з рідкого стану в газоподібний (водяну пару) називають _____
ють _____

Вода випаровується з поверхні річок, _____
_____
під дією _____

Коли водяна пара піднімається високо над землею поверхнею й охолоджується, з неї утворюються _____.

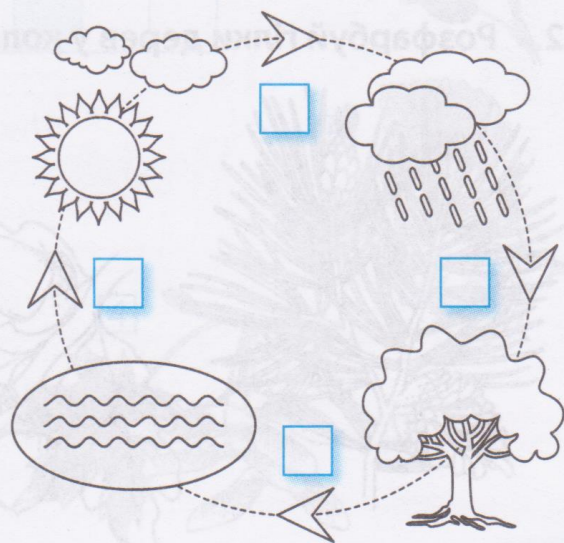
Вони збираються у _____, з яких випадають _____.

Перехід водяної пари з газоподібного стану в рідкий називають _____

Вода, яка повернулася на земну поверхню у вигляді опадів, _____
_____

2. Зроби у схемі колообігу води відповідні позначення.

1. Випаровування води.
2. Утворення хмар.
3. Випадання опадів.
4. Стікання води у водойму.

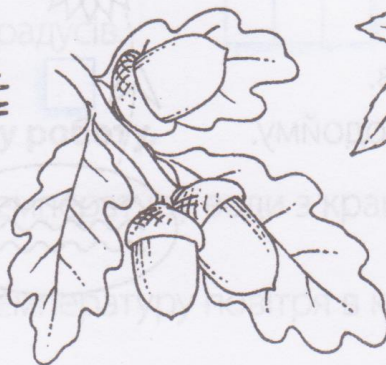

ЯК РОСЛИНИ ГОТУЮТЬСЯ ДО ЗИМИ

1. Познач «+» зміни, які відбуваються в житті рослин із настанням осені.

- Розцвітають підсніжники, тюльпани, нарциси.
- Жовтіють і відмирають трав'янисті рослини.
- На деревах і кущах з'являються зелені листочки.
- Жовтіє листя на деревах і кущах.
- Достигають плоди черешні, вишні, малини.
- Цвітуть яблуні, вишні, груші.
- Цвітуть чорнобривці, айстри, жоржини, хризантеми.
- Залишаються зеленими сосни та ялини.
- Достигають плоди калини, горобини, шипшини.
- З дерев і кущів опадає листя.
- Міцнішає і товстішає кора на стовбурах дерев.

2. Розфарбуй гілки дерев у кольори осені.

3. Познач цифрами назви осінніх квітів і розфарбуй їх.

1 Чорнобривець.

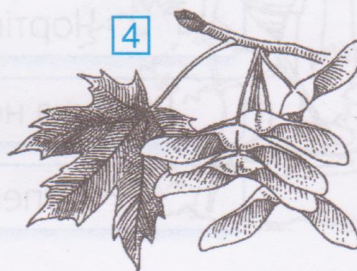
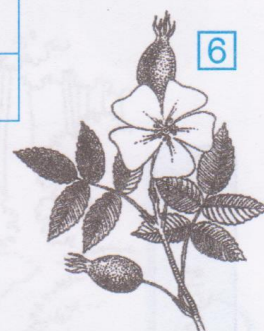
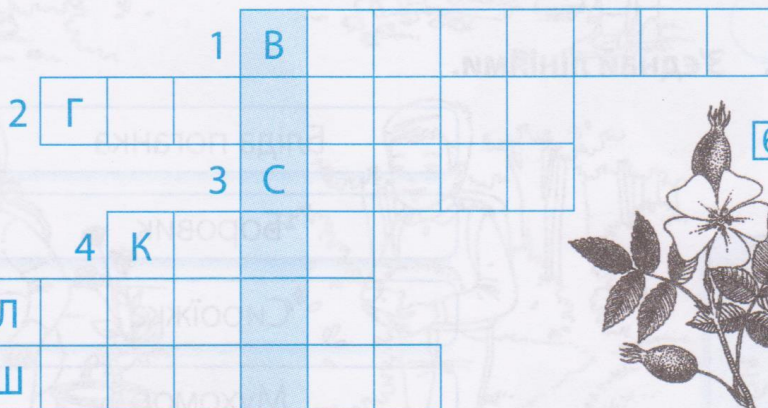
2 Гладіолус.

3 Жоржина.

4 Хризантема.

4. Розгадай кросворд. У виділених клітинках прочитай, коли до-стигають плоди цих рослин.

ЧИ ВСІ ГРИБИ ЇСТІВНІ

1. Запиши, з яких частин складається гриб.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

2. Запиши відповідь на запитання.

Яке значення має грибниця? _____

_____

_____

3. З'єднай лініями.

Отруйні гриби

Бліда поганка

Боровик

Сироїжка

Мухомор

Лисичка

Підберезник

Чортів гриб

Лисичка несправжня

Опеньки

Їстівні гриби

4. Зафарбуй кружечки в зелений колір, якщо діти на малюнках дотримують правил поведінки у лісі, а в червоний — якщо ні.

ЯК ОСІННІ ЗМІНИ ВПЛИВАЮТЬ НА КОМАХ

1. Запиши відповідь на запитання.

Чому восени зникають комахи?

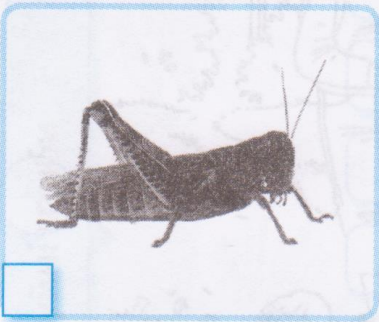
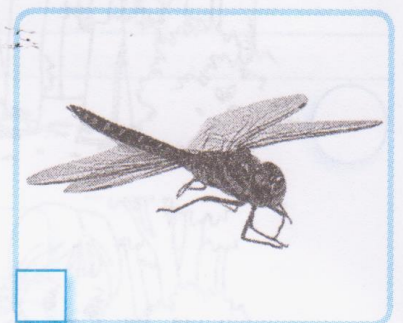

---

2. Познач цифрами, як зображені комахи готуються до зими.

1 Восени гинуть, зимують їхні яйця, личинки або лялечки.

2 Ховаються в затишні місця.

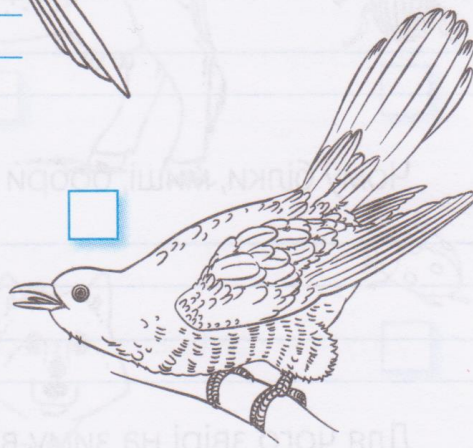
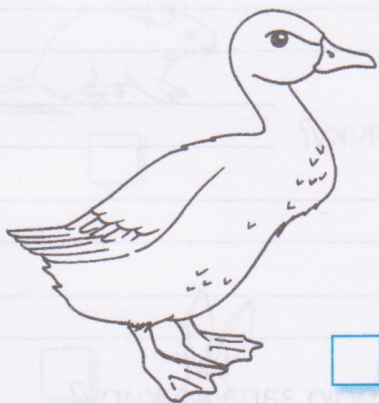
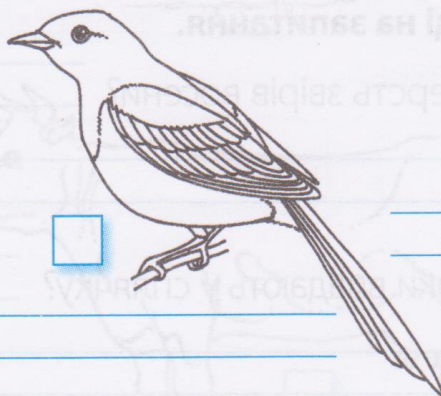
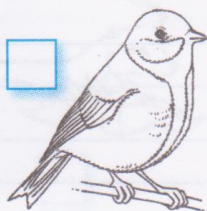
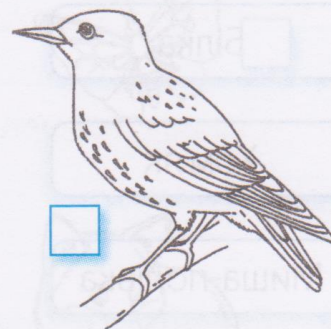
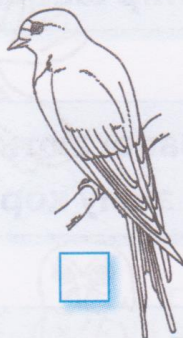

ЯК ПТАХИ ГОТУЮТЬСЯ ДО ЗИМИ

1. Використовуючи слова для довідки, запиши назви зображених птахів. Познач цифрами, які з них перелітні, а які — осілі.

1 Перелітні птахи.

2 Осілі птахи.

Слова для довідки: зозуля, дятел, синиця, ластівка, сорока, горобець, дика качка, шпак.

ЯК ЗВІРІ ГОТУЮТЬСЯ ДО ЗИМИ

1. З'єднай лініями, як звірі готуються до зими.

Борсук

**Змінюють
колір шерсті**

Лісова миша

Білка

Заєць білий

Хом'як

**Запасують
на зиму корм**

Ведмідь

Миша-полівка

Кріт

Їжак

**Нагулюють
жир**

Ховрах

2. Запиши відповіді на запитання.

Як змінюється шерсть звірів восени?

Чому на зиму їжаки впадають у сплячку?

Чому білки, миші, бобри не впадають у сплячку?

Для чого звірі на зиму відкладають під шкірою запаси жиру?

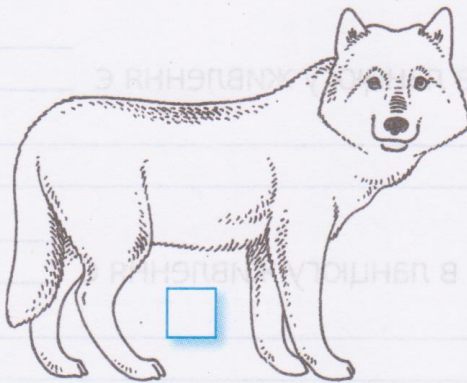
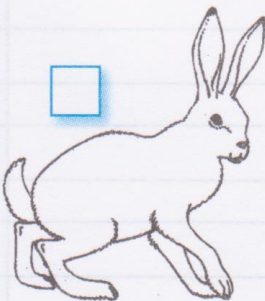
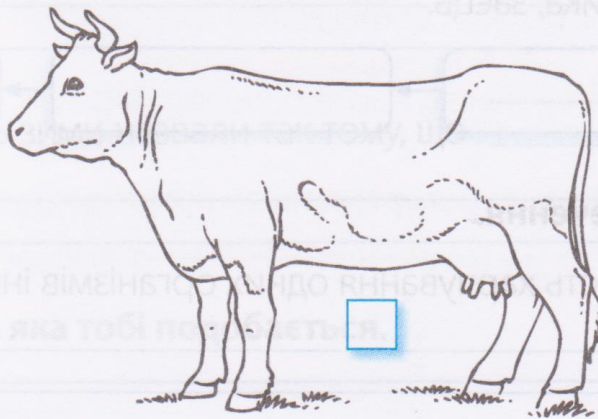
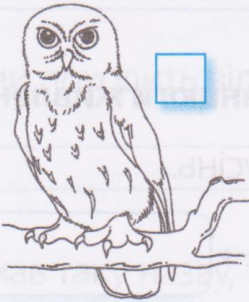
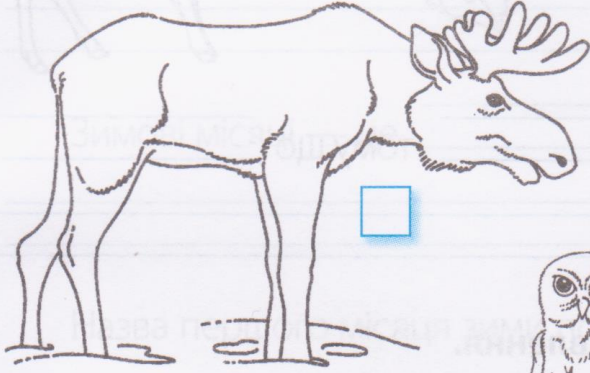

ЯКІ НЕВИДИМІ ЛАНЦЮГИ Є В ОСІНЬОМУ ЛІСІ

1. Познач цифрами, хто із зображених тварин чим живиться.

1 Рослинами.

2 Іншими тваринами.

2. Закресли «зайву» тварину в ряду та доповни речення.

«Зайва» тварина — _____, тому що _____

3. Склади та запиши ланцюги живлення.

Капуста, горобець, гусінь.

Лисиця, осика, заєць.

4. Допиши речення.

Послідовність харчування одних організмів іншими — це _____

Ланцюг живлення починається з _____

Другою ланкою в ланцюгу живлення є _____

Третьою ланкою в ланцюгу живлення є _____

ЯКІ ОЗНАКИ В ЗИМИ. ЗИМОВІ МІСЯЦІ

1. Допиши речення.

До зимових явищ природи належать: _____

Зимові місяці — це _____

Назва першого місяця зими походить від _____

Другий місяць зими отримав таку назву, тому що _____

Останній місяць зими назвали так тому, що _____

2. Намалюй зиму, яка тобі подобається.

3. Познач «+» ознаки зими в неживій природі.

- Землю вкриває сніг.
- Яскраво світить і гріє Сонце.
- Водойми сковані кригою.
- Повіває теплий вітерець.
- Дні холодні та морозні.
- Ідуть грозові дощі.
- Небо вкрите низькими темними хмарами.
- Дме сильний вітер, хуртовина.
- Ідуть зatory дощі.
- Дуже короткий день і довга ніч.
- Небо блакитне, укрите білими хмарами.

4. На основі своїх спостережень за природою намалюй сніжинки.

Послідовність харчування одних організмів іншими — це

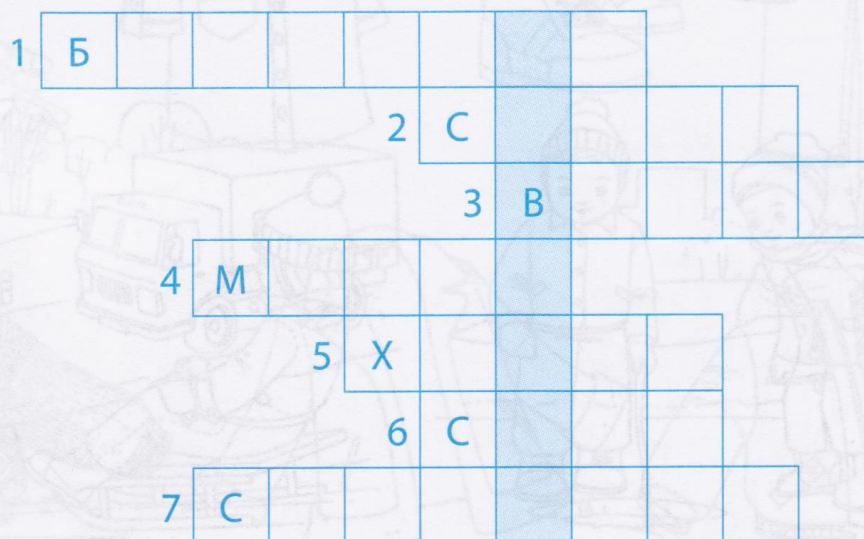
Ланцюг живлення починається з

Другою ланкою в ланцюгу живлення є

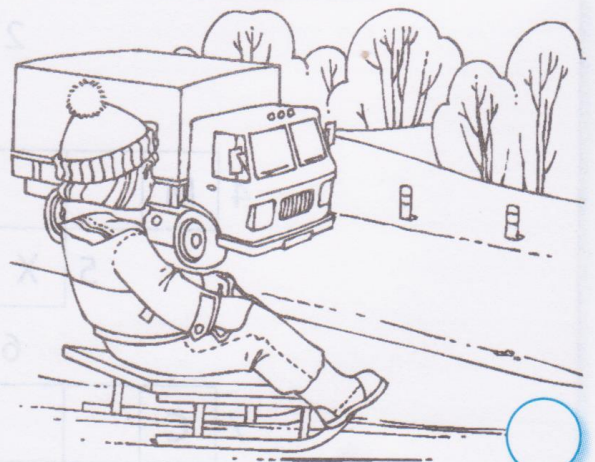
Третьою ланкою в ланцюгу живлення є

5. Розгадай кросворд. У виділених клітинках прочитай, на чому можна кататися взимку.

1. Біла морква росте зимою під дахом униз головою.
2. Узимку світить, та не гріє.
3. Рукавом махнув — дерево зігнув.
4. Він малює на вікні гарні квіти крижані, на дитячих щічках — маки, з ним узимку дружить всякий.
5. Без крил, а літає, ніхто її не б'є, а вона плаче.
6. Скатертину білу увесь світ накрила.
7. Ніжна зірка сніжно-біла на рукав мій залетіла. Поки ніс її сюди — стала краплею води.

6. Зафарбуй кружечки в зелений колір, якщо діти на малюнках дотримують правил безпечної поведінки під час зимових розваг, а в червоний — якщо ні. Поясни, чому ти так вважаєш.

7. Укажи лініями, який одяг підходить для перебування на вулиці взимку.

ЯКИЙ У ЗИМИ СВЯТКОВИЙ КАЛЕНДАР

1. Які зимові свята зображено на малюнках?

19 грудня —
День святого
Миколая

1 січня —
Новий рік

6 січня —
Святий вечір

25 грудня
або 7 січня —
Різдво
Христове

ЗМІСТ

Календар природи	4
Ми — другокласники і другокласниці. Як поводитися в колективі	6
Яку форму має наша Земля. Чому буває день і ніч	8
Чому на Землі бувають пори року	10
Явища природи. Скільки місяців у році	11
Який в осені святковий календар	13
Якого я роду, якого народу	14
Як здобути козацьке здоров'я	17
Що таке експеримент	21
Які в осені ознаки. Які осінні місяці	22
Чи зустрічається світло з тінню	24
Які властивості має повітря	25
Що таке погода і як її передбачити	27
Як термометр знає, тепло чи холодно	29
Як мандрує вода	31
Як рослини готуються до зими	32
Чи всі гриби їстівні	34
Як осінні зміни впливають на комах	36
Як птахи готуються до зими	37
Як звірі готуються до зими	38
Які невидимі ланцюги є в осінньому лісі	39
Які ознаки в зими. Зимові місяці	41
Який у зими святковий календар	46

ВІДПОВІДІ ДО КРОСВОРДІВ

- С. 11 1. Листопад. 2. Грім. 3. Хвиля. 4. Вітер. 5. Мороз. 6. Дощ. 7. Туман.
С. 14 1. Конституція. 2. Луцьк. 3. Дніпро. 4. Козак. 5. Київ. 6. Чесність. 7. держава.
С. 19 1. Мочалка. 2. Рушник. 3. Носовичок. 4. Щітка. 5. Мило. 6. Паста. 7. Шампунь.
С. 24 1. Сонце. 2. Свічка. 3. Тінь. 4. Тепло. 5. Скло. 6. Пожежа.
С. 27 1. Супутник. 2. Синоптик. 3. Прогноз. 4. Термометр. 5. Дощ. 6. Зима.
С. 33 1. Виноград. 2. Горобина. 3. Слива. 4. Клен. 5. Ліщина. 6. Шипшина.
С. 43 1. Бурулька. 2. Сонце. 3. Вітер. 4. Мороз. 5. Хмара. 6. Сніг. 7. Сніжинка.

У робочому зошиті використано загадки з інтернет-ресурсів:

<https://web.archive.org/save/http://zagadki1.ru/ua/zagadka/a-shcho-to-za-shtuka.htm>; <https://web.archive.org/save/http://zagadki.org.ua/ua/riddles/kids/p14/>; <https://web.archive.org/save/https://dialogimam.com/article/zagadki-pro-osin>; <https://web.archive.org/save/http://zagadki1.ru/ua/zagadka/stukoty-t-hurkotyt-yak-sto-koney-bizhyt.htm>; <https://web.archive.org/save/http://zagadki1.ru/ua/zagadka/po-moryu-yde.htm>; <https://web.archive.org/save/http://zagadki1.ru/ua/zagadka/kryl-ne-maye-skriz-litaye-ta-shche-y-kuryavu-zdiy-maye.htm>; <https://web.archive.org/save/http://www.pedahohikam.net/nervs-1502-2.html>; <https://web.archive.org/web/20190506130312/http://www.planeta.co.ua/ua/puzzle.php?page=2>; https://web.archive.org/save/http://tvojazagadka.blogspot.com/p/blog-page_5.html; https://web.archive.org/save/http://vasazara.blogspot.com/p/blog-page_15.html; <https://web.archive.org/save/http://zagadki.org.ua/ua/riddles/kids/p11/>; <https://web.archive.org/save/http://zkan.com.ua/yak/zagadka-posered-polja-lezhit-dzerkalo-sklo.html>; <https://web.archive.org/save/http://zagadki1.ru/ua/zagadka/letyt-orlytsya.htm>; <https://web.archive.org/save/http://zagadki1.ru/ua/zagadka/nadvorihoroyu.htm>; <https://web.archive.org/save/http://zagadki1.ru/ua/zagadka/na-horodi-vyris-duzhyy.htm>; <https://web.archive.org/save/http://doshkolenok.kiev.ua/zagadki/606-zagadky-pro-frukty-ta-ovochi.html>; <https://web.archive.org/save/http://zagadki1.ru/ua/zagadka/shcho-to-za-holova.htm>; <https://web.archive.org/save/http://lubenetc777.blogspot.com/2013/11/blog-post.html>; <https://web.archive.org/save/http://zagadki1.ru/ua/zagadka/zolote-resheto-a-v-nomu-chornykh-khatynok-povno.htm>; <https://web.archive.org/save/https://gulaypole.in.ua/articles/other/interesting-and-useful/27329-zagadki-pro-kvti.html>; <https://web.archive.org/save/http://zahadky.ukrayinskoyu.pro/kalynu-i-verbu.html>; https://web.archive.org/save/https://zagadki.at.ua/publ/priroda/javishha_prirodi/zagadki_dlja_doshkilnjat/3-1-0-1; <https://web.archive.org/save/http://doshkolenok.kiev.ua/zagadki/239-zagadku-pro-zymu.html>; <https://web.archive.org/save/http://zagadki1.ru/ua/zagadka/skatertyna-bila.htm>; <https://web.archive.org/save/http://zagadki1.ru/ua/zagadka/bez-kryl-a-litaye-nikhto-yiyi-ne-bye.htm>

Навчальне видання

Жаркова Ірина Іванівна

Мечник Лариса Андріївна

Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ

Робочий зошит для 2 класу закладів загальної середньої освіти

У двох частинах

Частина 1

До підручника Т. Гільберг та ін.

Редактор *Надія Вітушинська*

Літературний редактор *Любов Левчук*

Художники: *Володимир Поворозник, Віктор Стецюк*

Дизайнер обкладинки *Світлана Бедна*

Випусковий редактор *Надія Вітушинська*

Формат 70x100/16. 3,89 ум. др. арк., 2,65 обл.-вид. арк. Тираж 2000. Замовлення № 23-053.

Видавець, виготовлювач і розповсюдjuвач видавничої продукції

Редакція газети «Підручники і посібники»

46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-31

Збут: rip.ternopil@ukr.net Редакція: editoria@i.ua

Інтернет-магазин: www.pp-books.com.ua

Свідцтво про внесення суб'єкта видавничої справи

до Державного реєстру видавців, виготовлювачів

і розповсюдjuвачів видавничої продукції

серія ДК № 5143 від 05.07.2016 р.

**Видавництво «Підручники і посібники»
пропонує літературу для 2 класу
за програмами НУШ до чинних підручників**

- ◆ **Українська мова та читання**
Робочі зошити
Зошити з розвитку зв'язного мовлення
Книжки для додаткового читання

- ◆ **Математика**
Робочі зошити
Збірник завдань
Тестові роботи
Індивідуальні роботи
Діагностичні роботи

- ◆ **Я досліджую світ**
Робочі зошити
Індивідуальні роботи

- ◆ **Дизайн і технології**
Альбоми-посібники:
«Майстер Саморобко»
«Умійко»
«Маленький трудівничок»

Підпишіться на розсилку
та отримуйте **БЕЗКОШТОВНО** щотижня
матеріали нових тематичних тижнів!

www.nus.pp-books.com.ua/praktichni-materiali

- ◆ **Англійська мова**
Робочі зошити

- ◆ **Мистецтво**
Альбоми-посібники:
«Маленький художник»
«Чарівний пензлик»

Замовляйте книги на сайті:
www.pp-books.com.ua

КНИГА ПОШТОЮ

46011, Тернопіль 11, а/с 376
097-50-35-376, 096-94-80-927
E-mail: pip.bookpost@gmail.com

ISBN 978-966-07-3520-0

9 789660 735200

46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6А. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-21
Збут: pip.ternopil@ukr.net Редакція: editoria@i.ua